

POSUDEK OPONENTKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Tereza Dvořáková

Název práce: Geologická naučná stezka Žďárskými vrchy a její praktické využití ve výuce biologie na druhém stupni základních škol

Školitel: Vasilis Teodoridis, KBES PedF UK

Oponentka práce: Dagmar Říhová, KBES PedF UK

Cíle práce

V úvodu práce jsou zmíněny dva hlavní cíle (navrhnout cyklistickou trasu NS a charakterizovat možný didaktický potenciál zastavení. Oba cíle byly zcela a navíc elegantně splněny.

Obsahové zpracování a formální náležitosti

Práce obsahuje všechny předepsané náležitosti a odpovídá formálním požadavkům kladeným na závěrečné práce obhajované na PedF UK. Název práce, obsah abstraktů, klíčová slova a samotný text these jsou plně konsistentní; délka textu práce je přes 84 tisíc znaků. Jednotlivé úseky práce na sebe logicky a vhodně navazují. Odbočením od tradiční formy je nahrazení kapitoly diskuse kapitolou „shrnutí didaktického potenciálu“, což považuji za výborné řešení. Kapitola stručně a přehledně shrnuje celkový potenciál obsažený v práci; obdobné subkapitoly jsou ostatně na konci popisu každého zastavení. Obě považuji za to nejcennější, co práce obsahuje. Závěr následně podává příjemně stručné shrnutí celé práce.

Rozsáhlý seznam citované literatury je bezchybně formátován dle citační ISO-normy; překvapivé je pouze uvádění ústních sdělení mezi písemnými zdroji. Práce je doplněna množstvím kvalitních a vysoce estetických autorských fotografií; mapové podklady jsou kvalitní a vhodně ocitované. Na obrázky je v textu správně odkazováno. Práce je psána kultivovaným jazykem bez překlepů a s minimem pravopisných chyb (občasná neshoda podnětu s přísudkem). Autorka má příjemně stručný způsob psaní, jdoucí k meritu věci – práce neobsahuje výplňový text, vše je podstatné a informativní. Celá práce je navíc úhledně formátována a působí vysoce estetickým dojmem.

V práci chybí metodická kapitola, vysvětlující jakým způsobem a odkud čerpala a volila autorka doporučené činnosti a aktivity pro jednotlivá zastavení. Laickým pohledem mi přijde, že by zastavení mohla fungovat, ale v práci pro to není žádný odborný podklad – na inspirativnosti to však textu neubírá. K jednotlivým činnostem a aktivitám bohužel nejsou přiřazeny citace literatury, ve které si případný metodiky (dosud) neznalý zájemce může přečíst víc a do hloubky, jak danou činnost připravit, provést a uzavřít/zreflektovat. Začátečnickům v řadách čtenářů toto bude velmi chybět, neboť budou „manuály“ k jednotlivým činnostem dohledávat sami.

Systém antiplagiatické kontroly Theses udává 13% podobnost s elektronicky dostupnými dokumenty. Je to dáno občasným použitím částí identických vět (v kapitolách popisujících místopis, historii, faunu, floru a geologii popisovaných lokalit), vždy však s pečlivým ocitováním původu uváděného poznatku. Systém Turnitin udává 15% podobnost s dostupnými elektronickými dokumenty (předepsaný text prohlášení o využití textu BP; krátké úseky vět v popisech jednotlivých zastavení navrženého okruhu – stejně jako kontrola systémem Theses). „Přejaté“ úseky textu v této kontrole jsou z největší části představovány citacemi v seznamu literatury (díky použití citační ISO-normy). Spočítaná vyšší míra podobnosti textu největším dílem odráží použití předepsané citační normy.

Varia

Zkratka m.n.m. se píše bez první tečky – „m“ je zkratka pro SI měrovou jednotku délky, metr (SI jednotky se píšou bez tečky).

Doplňující komentář

Bakalářskou práci Terezy Dvořákové jsem četla se zaujetím a nadšením. Je patrné, že autorka zná velice dobře své okolí a ví, jak jej využít při konstrukci (cyklistické) exkurse. Za odborné cílové téma navíc zvolila seznámení s lokální geologií, přestože geologie patří ke spíše opomíjeným (případně obávaným) tématům. A navíc bere v potaz různou fyzickou zdatnost účastníků a navrhuje několik modulárních modifikací trasy tak, aby uváděné aktivity byly zvládnutelné pro každého. Tuto okamžitou připravenost vhodných alternativ velmi oceňuji, stejně jako zajímavé podání mnohdy komplexních a složitých geologických témat.

Velmi oceňuji dílčí kapitoly shrnující didaktické potenciály jednotlivých zastavení: čtenář se v nich dozví, proč bylo zastavení do textu NS vybráno a s čím seznamuje (s čím může seznámit) žáky. Tento prvek výrazně zvyšuje kvalitu jinak tradičně pojaté bakalářské práce: v textu jsou zmíněny i náměty k diskusím s žáky na příbuzná a dotýkající se témata, a další velmi různorodé aktivity. V těchto kapitolách však chybí odkazy na zdroje, ve kterých čtenáři mohou nalézt doplňující podrobnosti. Domnívám se, že čtenář – začínající učitel bude potřebovat podrobnější informace, aby mohl uvedené aktivity provést sám, a bude je muset dohledávat na vlastní pěst (a možná pokoutně po internetu, pro ušetření času věnovaného hledání).

Přesto je práce opravdu zdařilá a velmi působivě a pečlivě sepsaná – mé podotknutí je jen povzdechnutí osoby s malými učitelskými zkušenostmi. Práci proto plně doporučuji k obhajobě a vznáším dva dotazy, o jejichž zodpovězení prosím.

Otázky doporučené pro zodpovězení při obhajobě

1. Jakým způsobem jste volila činnosti a aktivity pro jednotlivá zastavení? Odkud jste čerpala jejich přehled?
2. Víím, že otázka je hypotetická, protože navržená naučná stezka není tradiční naučnou stezkou. Protože je ale z textu patrné, že autorka velmi dobře zná Žďársko a navíc je to osoba velmi aktivní, zajímá mě: Zvažovala jste přetvořit svůj návrh do skutečné, tradiční naučné stezky s naučnými tabulemi a projekt fyzicky zrealizovat? Co by taková realizace NS obnášela?

Navrhované hodnocení

Doporučuji obhájení předložené práce.

Na Dolní Moravě dne 16. května 2023

Dagmar Říhová